

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Très jolie et curieuse marque de l'imprimeur
Benoit de Gourmont, avec la double petite
Croix de Geoffroy Eozy.

1535.

Silvestre, Marques typographiques,
n° 838. p.476.

ft. 10, 8° } Eudamidas et Arétée de Corinthe
11, 8° } Charixène de Sicyone.

ALVCIANI

de Amicitia dialogus, cui nomen
Toxaris, D. Erasmo Roteroda-
mo interprete.

PARISIIS
Apud Benedictum Gormontium.
M. D. XXXV.

REVERENDO PATRI AG

domino D. Ricardo Episcopo Vintoniē
si, Erasmus Roterodamus S. P. D.

PRISCORVM vsq; seculis
mos hic in hæc nostra tēpora dedu-
ctus ē, amplissime pater, vt Calendis
Ianuariis principe incuntis anni die
munuscula quæpiā misissentur: quæ
nescio quid lætioris ominis efferre credūtur: tū is
ad quos abeunt: tū illis ad quos redeunt. Itaq; quū
ego dispicere ecquid tandem muneris à nobis iret
ad tantum patronum, ad tam potentem amicū: ne-
q; quicquam in mea reperirem supellectile, præter
meras chartulas, profecto chartaceam strenam mit-
tere sum coactus: quanquā quid aliud, potius
mitti conueniebat ab homine studioso ad præsu-
lem, omnibus quidem fortunæ muneribus magni-
ficentissime cumulatū: sed qui virtutem virtus-
tisq; comites, honestas literas infinitis calculis an-
teponat: quicq; tanquam contemptū, penēq; dixe-
rim inuitus fortunæ dona admittat: contra animā
bonis quū sit opulentissimus, tamen semper ma-
gis ac magis cupiat ditescere: Porro nostrum hoc
munusculum, si nulla alia licet, saltē Terentiani
Parmenonis exemplo, hoc nomine commendabi-
mus: quod nō ex Aethiopia, verū ē Samosata vsq;
Commagenorum vrbe sit profectū. Est autē dialo-
gus Luciani, cui titulus Toxaris, siue de amicitia,
quem nos paucis hisce diebus latinū fecimus. Qui

quidē (vti spero) non omnino futurus est ingratus
tux excellentiæ: vel ob id quod amicitia prædicat
rem adeo sanctā, vt barbarissimis etiā nationibus
olim fuerit venerāda: Nunc Christianis vsq; adeo
in desuetudinem abiit, vt non dicam vestigia, sed
ne nomē quidem ipsum extet: quum nihil aliud sit
Christianismus, quā vera perfectāq; amicitia, quā
commori Christo, quā viuere in Christo, quā
vnum corpus, vna anima esse cum Christo: homi-
num inter ipsos talis quædam communio, qualis
est membrorum inter se corporis. Neq; minus tas
men iucundus, quā frugifer futurus est, si quis mo-
do decorum obseruet, quod in personis situm est.
Nam Mnesippi Græci sermo, quā totus Græcanis
cum quiddam sapit: comis, facetus, festiuus: contra
Toxaridis Scythæ oratio, quā tota Scythicum
quiddam spirat, simplex, incondita, aspera, sædula,
seria, fortis. Quin etiam dictionis discrimen, quasi
q; diuersum filū à Luciano de industria affectatum,
pro nostra virili referre curauimus. Hæc igitur qua
lemcūq; clientuli tui strenulam amplissime Præ-
sul, felicibus auspiciis accipe. Et Erasmmum sicuti iā
pridem facis, amare, ornare, iunare perge. Vale Lō-
dini, Calendis Ianuariis. M. D. VI.

AD CANDIDVM
LECTOREM.

QUANTUM VAM & hic, ut in ceteris, candide lector, se verè Erasmmus hoc est facilem, florulentumq; præstitit Erasmus: quosdam tamen non nunquam in seruis voculis, apud quosdam illas, elegantesq; sed quæ indidenti non admodum multæ lectioni negotium facessant. Ex his igitur ne te quispiam remiseretur studiosè puer, quæ explicanda fuerunt, adpositas ad marginem adnotatiunculis, isdémq; paucis quando pluribus non erat opus explicuimus. Stellulam aliquando inuenies, cui subicietur vocula, à Græco expressa, Erasmiacæ interim explicatiua. Hoc autè fecimus, non quòd Erasmi versionique quædam detracta uellemus (absit enim) sed quòd eursum volumus, ne incundissimo fructu, atq; adeò lectione tam elegantis dialogi, vel pueri caperetur. Vale, & isthuc pro mbrè tuo candide interpretare.

Arbeitsblätter

TOXARIS SIVE AMI-
CITIA, DIALOGVS LVCIANI,
Dcl. Brasme Roterodamo interprete.

INTERLOCVTORES, MNESIPPVS
Græcus, TOXARIS Scythæ.

MNESIPPVS.

Ab admira-
tione
exordis-
tur.
Orestes,
Pylades.

VID. AIS¹ Toxaris: Sacrificatis
Orestæ ac Pyladi vos Scythæ, deôse
que esse illos creditis: TOXARIS.
Sacrificamus Mnesippe, sacrificam⁹
inquas: haud tamen deos esse arbitra-
ris, sed viros bonos. MNE S. An vero mos apud
vos, etiã bonis viris posteaquã vita defuncti sunt,
perinde vt diis sacra facere: TOXA. Nô istuc mo-
do: verũ eisdem festis diebus ac celebribus con-
uentibus honoramus. MNES. Quid caprætes aut
sperantes ab illis? Neq; enim quo beneuolentiã illo-
rum cõcilietis, ob id rem diuinam illis facitis, quũ
iam sunt mortui. TOXA. Nihil officiat fortassis, si
& eos qui mortui sunt, propitios haberemus: quã-
quam non ob id tantum hæc facimus: quin magis
existimamus, hos rem vehementer conducibilem
& his, qui in vita sunt, esse facturos, si præstantium
virorum memoriam celebremus, honorémq; hæc
beamus iis, qui vita defuncti sũt. Siquidẽ hac ratio
ne sũptum arbitramur, vt multi apud nos illorũ
similes euadere cupiant. MNES. Ista quidẽ recte
iudicatis: at Pyladẽ atq; Orestem quo nomine po-
tissimũ suspexistis, vt duos æquaueritis idq; adeo

quum hospites vobis essent: vel, quod gratius, ho-
 stes: Quippe posteaquā naufragio eiecti ab iis, qui
 tum Scythiā incolebant, essent cōprehensi, abd-
 ōtq; , vt Dianæ immolarētur: adorti carcerarios,
 neq; nō oppressis excubiis, & regē trucidarunt, & Peregris
 assumpta sacerdote, quin ipsa quoq; Diana sublata, nos & ho-
 nauigio sese proripuerūt, irrita publica Scytharū le-
 spites nau-
 ge. Quod si ob istiusmodi facta honorē habetis vi-
 tragio cie-
 ris: facile assecuti fueritis, vt multos illorū similes ctos Scy-
 reddatis. Iamq; ipsi ab hoc die vsq; ad prisca illa thæ imos
 respicite: nū vobis expēdiēt multos in Scythiam labant.
 Orestes ac Pylades appellere. Nā mihi quidē isto
 pacto mox futurū videtur, vt religionis ac deorū
 expertes reddamini: diis qui reliqui sunt, ad eundē
 modū ē regione vestra in exiliū ablegatis: postea,
 opinor, deorū omniū vice, viros, qui illos eiectum
 venerāt, diuinitate donabitis: & qui sacrilegi i vos
 fuerūt, iis tanquā diis sacrificabitis. Quod si nequā
 quā horū gratia Orestē ac Pyladē colitis, sed aliud
 quippiā Toxaris in vos beneficii cōtulerunt: qua
 gratia quū olim non esse deos iudicaueritis: nunc
 *ē regioe, sacra illis faciētes, deos esse decreuistis: * contrā
 Et qui tum parum aberant vt victimæ fierent: nū
 nūc victimas offertis? Enimvero ridicula videātur
 ista, & cum his quæ quondā statueratis pugnantiā.
 TOXA. Et ista quidē Muesippe præclara sunt vi-
 rorū illorū facinora, quæ comemorasti: videlicet
 duo cū essent, tam ingētem aulū audere, vt tam Iasō cum
 procul à sua patria profecti, mare transmitterent: reliquis
 Græcis ad id vsq; temporis intactum, nisi solis iis, Argonau-
 qui Argo in Colchidem traiecerunt exercitum: tis.

D. ERAS. INTERPRETE.

nihil expatrefactū neq; fabulas, quæ de illo feruntur
 Mare axe neq; appellationē veriti, quod inhospitū vocares
 nū id est, tur, videlicet, opinor, quod feræ vndiq; gētes ac
 inhospita, colerēt. Deinde quū iā capti essent, vsq; adeo stre
 le. nūc sese gesserint, neq; sat habuerint, si tātū inco
 limes euaderēt, nisi & a rege accepta cōtumeliā
 vlti, & Diana sublata abnuigasset. Quid an non
 admirāda hæc, & quæ diuino quodā honore dis
 gna iudicet, quicquid est hominū, qui virtutē suspi
 ciūt: Quæquā nō ista spectātes i Oreste ac Pylade,
 pro heroibus illos habemus. MNES. Atqui iā dis
 ces: quidnā præter ista suspiciendū patrarint, atq; di
 uinū. Nā quantū ad nāigationē & peregrinatio
 nē attinet, nō paucos profecto diuiniore istis ostē
 dero negociatores, atq; inter hos præcipuos Phœ
 nices, qui nō in pontū neq; ad Maxidē vsq;, aut
 Bosphorū tātū enauigāt, verū quæquā versūs, Græ
 cū ac Barbarū mare permetiūtur. Hi siquidē oēm
 orā, & oē littus (vt ita dixerim) perscrutati in ānos
 singulos, extremo demū autūno in suā patriā reuer
 tūtur: quos scilicet ad eādē rationē pro diu habes
 to, idq; etiāsi cōplures illorū caupones ac salsamē
 tarios esse reperies. TOXA. Audi nūc o vir admi
 rādē, cōsiderāq; quāto nos, qui barbari vocamur,
 rectius vobis de bonis viris sctiamus. Si quidē iā
 Argo atq; Mycēnis ne sepulchrū quidē vllū insi
 gne videre est Orestis ac Pyladis, apud nos vero
 & tēplū ostēditur, abobus illis cōmuniter sacrum
 (ita vt par erat amicis) & hostiæ offerūtur, reli
 quosq; oīs honos, Porro q̄ hospites erāt, nō Scy
 thæ, id vero nihil obstat, quo minus boni viri iudi

Phœnicia
 negocia
 tio in pro
 uerbiū
 abut.

cētur, neq; enim perpēdimus cuiates sint viri hono-
 sti ac probi, neq; inuidemus, si cū amici nō fuerint,
 res egregias gesserunt. Quin magis admirātes ea
 quæ patrārūt, ab ipsis factis domesticos ac nostras
 illos ducimus. Quod aut potissimū stupētes in
 illis viris efferimus, illud est, q̄ nobis visi sūt amis-
 ci inter sese lōge optimi exitisse, atque aliis exē-
 plo fuisse, quasiq; legē statuisse, quēadmodū opor-
 tet amicos oēm iter se cōmunicare fortunā, Simul
 q; promeruisse, vt à Scythiis, qui in amicitia laudē
 primastenerēt, colerētur. Itaq; quæcūq; alter cū al-
 tero, vel alter pro altero tulit, ea maiores nostri de-
 scripta in colūna ærea reposuerūt in tēplo Ores-
 tis: ac leges statuerūt, vt ea colūna prima esset in-
 stitutio disciplināq; liberis suis, si meminisset, quæ
 in illa esset adscripta. Itaq; penē patris quisq; sui
 nomē citius obliuisceretur, quā res gestas Orestis
 ac Pyladis ignoraret. Quin & in porticu tēpli eadē
 quæcūq; in colūna notatur, priscorū picturis adū-
 brata visūtur. Nēpe Orestes vnā cū amico nauis * Καταβ-
 γας, deinde fracta inter abruptas cautes ipsorū na- χεται,
 ue cōprehēsus, & ad victimā adornatus, iāq; Iphis iniciat, sa-
 genia* iniciat eos. Ex aduerso vero in altero parie cruciat.
 re idē iā vinculis exutus depictus est, ac Thoantē Thoas ty-
 occidēs, multosq; ex Scythiis alios. Postremo solus rannus.
 pientes, abducta Iphigenia ac dea. Porro Scythæ Iphiges
 frustra scaphā adoriūtur iā nantē, harētes guber-
 naculis, ac cōscēdere conantes, Deinde re frustra nā sacra
 tētata, alii quidē ex eis laucii, alii vero eius reime dos, ac
 tu cōpulsī, natatu semet ī solū recipiūt, vbi vel ma Orestis
 xime liceat perspicere: quātā altēr in alterū bene soror.

D. BRAS. INTERPRETE

volentiā præstiterit in cōflictu cū Scythiis . Fecit enim pictor utrūq; de hostibus in semet ruētib⁹ securū, propellētē aut eos qui in alterū ferūtur, ac præ illo iaculis occurrere conantē, pro nihilōq; dūcētē, si intereat ipse, mō seruet amicū, vel suo ipsi corpe præueniēs, excipiēsq; ictus in illū intētos. Iā vero tāta illorū beneuolētiā, atq; ī rebus tristibus cōmunionē, fidē, hūanitatē, veritatē, deniq; cōstantiā alterius in alterū amoris, hæc haud quaquā hūana putauimus esse, verū animi cuiusdā præstātoris quā pro more vulgariū istorū mortaliū, qui donec secūdis vētis nauigatur, amicis indignātur, nisi ex æquo participes fiat rerū lætarū, qđ si vel paululū eis vēti restare cōeperint, aufugiūt, solos in periculis deserētes. Enimvero vt & illud noueris, nihil amicitia melius arbitrātur Scythæ, neq; est in qua Scythæ magis gloriētur, quā in adiutādis amicis, cōmunicādisq; rebus acerbis: quēadmodū neq; probū apud nos maius vllū, quā amicitie desertorē videri . Has ob res Orestē ac Pyladē veneramur, quōd præstātes extirerint in Scytharū virtutibus, atq; in amicitia præcellētes, id quod nos oīum maxime admiramur. Appellationē quoq; ex his illorū factis imposuimus, vt Coraci vocētur, quod quidē nostra in lingua perinde sonat, ac si quis dicat: diides amici amicitie præsides. M. Hui Toxaris, profecto nō articulo præsidi cum mō valuerūt Scythæ, bellicisq; in rebus cæteris antecelluerūt, verū vidētur & ad orandū persuadēdūq; oīum aptissimi, vnde mihi quā dudū secus visderetur, nūc eidē merito fecisse videmini, qđ sic Orestē ac Pyladē in deorū numerū retuleritis. Verū it

Quanti
fiat amicitia
apud
Scythas.

Orestes
& Pylas
des amici
tie præsi
des ac ve
lut cory
phæi.

Iud me fugerat vir opt. q̃ pictor quoq; bon⁹ effes.
 Admodū enim euidenter ostēdisti nobis, quæ sunt ī
 Orestis tēplo, picturas, pugnāq; virorū, alteriq; p
 altero suscepta vulnēra, Tametsi nō putarā amicit
 riā vsq; adeo cultā fuisse quōdā apud Scythas, ma
 gis autē q̃ barbari essēt, atq; agrestes, similitate q̃dē
 ira, rabiēq; perpetuō cōmitti: amicitia vero, ne ī fa
 miliariss. quidē exercere solitos: idq; coniciēs quū
 ex aliis quæ de illis audim⁹, tū ex hoc quod proge
 nitores suos vita defūctos deuorāt. T. An nos Græ
 cis quū aliis ī rēb⁹, tū in his quæ ad parētū attinēt
 cultū, factiores, magisq; pū sim⁹? ī præsētiarū haud
 quaquā cōtēderim. Quod autē nōstrates amici lōge
 fideiores sint amicis Græcis: quōdq; amicitia ratio
 maior apud nos, quā apud vos, haud difficile fue
 rit docere. Ac per deos Græcorū, ne tibi molestū
 sit: audire, si quæ perspexi, dixerō, multū iā tēporis
 apud vos versatus: vos enim mihi videmini præcla
 rius cæteris de amicitia verba posse facere, vim
 vero factāq; illius, adeo nō solū pro sermonū dia
 gnitate nō exercere, vt sat vobis sit prædicare eā,
 & quātū sit bonū, ostēdere, At vbi vsu venit, desin
 ciōtes à sermonibus, nescio quō, ē medio negotio
 aufugitis. Cæterū quū Tragoedi ī scenā progressi,
 istiusmōi amicitias vobis repræsētāt, pleriq; lauda
 tis atq; applauditis, ac pro se mutuo periclitatib⁹
 illis illachrymatis, ipsi vero nihil dignū laude pro
 amicis præstare audent. Quin si quī forte accidat,
 vt egeat amic⁹, ibi protinus nō sec⁹ atq; infōria,
 procul auolātes euascescūt vobis multæ illæ tragoe
 diae, vōsq; similes reliquūt inapib⁹ istis, ac mutis

Amicitia
 à Scythis
 alioqui
 barbaria
 culta.

Græci
 præclare
 de amicitia
 verba
 faciūt, eā
 autē re
 præstare
 nō nouerunt.
 Magnificētia
 verborū non
 æstimāda
 amicitia.

D. ERAS. INTERPRETE.

personis, quæ diducto rictu, atq; immanehiæcos, ne
minimū quidē loquuntur. At nos ediuerso, quo su-
mus i dicēdo de amicitia posteriores, hoc i præstas-
da ea præcedimus. Quare si videtur, ita in præses-
tiarū agamus, priscos illos amicos valere sinamus,
si quos vel nos, vel vos ex his, qui olim fuere, recē-
sere valemus, quando ista quidē parte vos nimirū
superaueritis, cōpluribus ac granibus adductis tes-

Ironia. stibus, nēpe Poetis, qui Achillis & Patrocli amicitia,
Etenim tiā, tū Thesei Peritoiq;, neq; nō aliorū necessitu-
Poetis de dinē, pulcherrimis versibus carminibúsq; cōtexue-
trahitur si rūt. Quin paucos quosdā in mediū adferamus ex-
des, quod his, qui nostra ipsorū memoria fuerit, atq; eorū res-
noi suo gestas exponamus: Ego quidē Scythicas, tu vero
respōde Græcicas. Et in his vter superis, melioraq; pro-
ant, hoc ē duxerit amicorū exēpla, is & victor esto, ac snā ip-
singant. sius victoriā promulgato, tāquā qui pulcherrimū
honestissimūq; certamē decertarit: adeo ut ego
quidē nō paulo malum mihi i singulari victo cer-
tamine dextrā āputari (nā ea est apud Scythas vis

Victorū tamē dextrā āputari (nā ea est apud Scythas vis
apud Scy eto poena) quā in amicitia quopiā inferior iudicari;
thas poe præsertim Græco, ipse Scythas quā sim. **MNES.**
na. Quāquā est haud mediocris negotii, cū viro, ita ut
tu es, bellatore, singulari certamine cōgredi, tū ad-
modū instructo missilib⁹ ac penetrabilib⁹ narratio-
nibus, haud tamē vsq; adeo ignauiter, tā cito vnus
uersa deferēs Græciā, tibi cēssero. Etenim vehemē-
ter absurdū fuerit, quū duo illi tantū vicerint Scy-
tharū, quantū fuisse declarāt tū fabulæ, tū vetustæ
vestræ picturæ, quas pauloātē scite admodū res-
præstabas, Græcos oēs, tot nationes, tot ciuitas

tes, nullo defēdēte vinci abs te. Nā istuc si fiat, nō
 dextrā, quē admodum apud vos solet, sed linguam
 execari cōueniat. Sed utrū spectare nos oportet,
 numerū ne eorum, quæ amice quis gesserit, an ma-
 gis quo plures alteruter amicos referre poterit,
 hoc victoria dignior videbitur? TOXA. Nequā-
 quā, imo nō multitudine vis horū spectetur, verū si
 quæ tu narrabis facta, his, quæ narrabo, videātur
 præstātiora, magisq; penetrātia, tū nimirū etiam si
 nūero paria sint opportuniora, magisq; letalia
 mihi faciēt vulnera: Ac penē memet ad iūctus ac-
 commodabo. MNES. Probe loqueris. Statuamus
 igitur quot erūt satis. TOXA. Mihi quidē satis fo-
 re videtur, si uterq; quinq; narret exēpla. MNES.
 Itidē mihi videtur, ac prior dicito, verū adiuratus,
 nimirū nō nisi vera dicturū. alioqui fingere eiusmodi
 nō admodū fuerit difficile, palām aut refelli nō
 queāt. Porro si iuraris, netas sit nō habere fidē. TO-
 XA. Iurabimus, sed quid etiā iureiurādo opus esse cē-
 ses. MNES. At quis tibi ē diis nostratibus, nū satif
 faciat Iupiter Philius? TOXA. Et maxime. Ego Iupiter
 quoq; tibi nostratē iurabo, me apte ī lingua. MNES. Philius a-
 Testis igitur esto Iupiter Philius, quæcūq; dictus micitæ
 rus sum apud te, ea nimirū vel quæ viderim ipse, præles.
 vel quæ ab aliis, quoad fieri potuit, diligentissime
 perceperim, narraturū, nihil ex me ipso cōmīscē
 tē, alleuantēq; . Ac primo quidē loco, Agathocles Agatho-
 Diniaq; amicitia referā, quæ apud Ionas est cele- cles &
 bratissima. Nā Agathocles hic, qui Samius fuit, nō Dimas.
 ita pridē vixit, vir in amicitia quidē præcipuus, ita
 ut re declarauit, cæterū reliquis in rebus vulgo Sa

D. ERAS. INTERPRETE.

miorū nihilo præstantior, neq; genere, neq; catē
 risitē opibus. Huic cū Dinia Ephesio, Lyfionis filio
 amicitia à puero intercesserat. Porro Dinias supra
 modū ditatus ē, & quēadmodū solēt ii, qui nuper
 opes nacti sūt, cōplures & alios secū habebat, satis
 quidē idoneos illos, & ad cōpotādū, & ad volupta
 riā cōsuetudinē, ab amicitia vero lōge alienissimos
 Atq; interī habebatur Agathocles, cōiuebātq; &
 cōpotabat illis, nō admodū approbās eā viuēdi ra
 tionē. Dinias aut̃ nihilo hūc potiorē habebat, quā
 ceteros adulatores. Tādē etiā offēdere cōepit, cre
 brius obiurgās, molestūsq; videbatur, quippe qui ad
 moneret eū maiorū, præciperētq; vt seruaret, quæ
 multo labore parta, pater illi reliquisset, adeo vt
 ob hæc ne ad comessationes quidē illū deiceps ad
 hiberet, sed solus cū illis comessaretur, celare cus
 piēs Agathoclē. Demū ab assentatoribus illis mise
 ro persuasū ē, quodd adamaretur à Chariclæa Deo
 monacis vxore, viri illustris, atq; inter Ephesios
 in honoribus ciuilibus primarij. Iā & literulæ à mu
 liere ad illū vētitabāt, & sarta semimarcida & mala
 quædā admorsa: deniq; quicquid ad hæc lenæ mas
 chinātur in adolescētes, quo paulatim illis amorē
 artibus quibusdā inserāt primūq; hac incēdāt opini
 one, quod sese credāt amari. Nā plurimū illicit &
 hoc, præsertim eos, qui sibi formosi vidētur, donec
 imprudētes in casses inciderint. Erat aut̃ Chariclæa
 (si diis pla
 cet) à me
 meretricibus
 si quis admodum leuiter cōcupiuiisset, quin si vel a
 damaria
 spexisses duntaxat, protinus adnuebat, nec vllō pa

Prima in
 amore la
 bes, existi
 mare se
 (si diis pla
 cet) à me
 meretricibus
 si quis admodum leuiter cōcupiuiisset, quin si vel a
 damaria

Sto metuendū erat, ne quādo recularet Chariclæa
 admirabilis autē alioqui artifex, quavisq; meretrice
 doctior allicere amatorē, & ābiguus quū adhuc es-
 set, totū subigere: at quū iā teneretur, incitare, ac Observa
 magis magisq; accēdere, nūc ira, nūc blādimentis: meretrix
 ac mox fastidio: deinde iniecta supiciōe, quasi ad as techas
 aliū sese deflexura esset: postremo omni ex parte nas.
 egregie docta erat mulier, & absoluta, artibusq; o-
 mnigenis in amātes instructa. Hāc igitur tū Dinia
 adulatores accersuerāt in adolescētulū: multaq;
 adsimulabāt, quo eū in amorē Chariclææ impelle-
 rēt. Illa porrō quæ cōplureis iā adolescētes ingula-
 rat, & innumerabiles amores fuerat mētita, domos
 q; opulētas euerterat: variū quoddā, atq; in expre-
 gnabile malū: vbi nacta manibus ē simplicē, & hu-
 iusmodi artū imperitū adolescētulū, haud quaquā
 amittebat ex vnguibus: vndiq; oppugnās, tētāsq;
 Vbi iā oīm esset cōpos, tū ipsa dū captat, capta pe-
 rit, tum infelici Dinia innumerabiliū malorū exti-
 tit cā. Nā primū quidē statim literulas illa ad illū
 dat: ac sub idē misitat ancillulā, quæ renūciaret vt
 fieret, vt vigilaret, postremo vt misera præ amore
 suffocatura eēt sese. Donec iā beat⁹ ille persuasus
 sibi formosus esse videretur: atq; Epheſiorū vxor-
 ribus præter ceteros adamabilis. Ac tandē in cō-
 gressum adductus ē multis præcibus exoratus. Et
 ex eo quidē tpe facilis iā erat cōiectura, fore vt ca-
 peretur à muliere formosa: ad voluptatē cōgredi
 docta: & i loco flere, & iter loquēdū miserabiliter
 suspirare: & iā abeūtē āplecti: & adeūt i obuiā oc-
 currere: & formā colere: sic vt placitura eēt: iterdū
 vel voce, vel cithara canere, quibus in Dinia vsq;

D. ERAS. INTERPRETE.

est. At ubi sensit excruciarī, iāq; amore illaqueatū,
ac subiugū esse factū: aliud ad hæc excogitat, quo
miserū subuertat: gravidā se ex eo simulat (nā hoc
quoq; efficax ad magis ac magis inflāmandū, stultū
amātē). Neq; postea cōmeabat ad illū, affirmans a
viro observari se se qui iā amorē persēssisset. Hic ve
vero rē iā nō vltra ferre potiserat: neq; durare qui
bat, quū illā nō aspiceret: sed lachrymabatur, adu
latorēsq; ad se accersebat, ac Chariclæ nomen
inclamabat: imaginēq; illius āplexus (candido enī
lapide fecerat) eiulabat. Demū in solū abūciēs se se
iacēbatur: planēq; re extrema demētiæ speciē ob
tinebat. Siquidē munera reddita sunt mulieri non
pro malorū aut corollarū præcio: sed solidæ dor
mus, agri, famulæ, vestes florulæ, auri quātū opta
ret. Quid multa? Breui Lysiōis domus antea inter
Iones nobilissima, exhausta ē, atq; exināta. Dein
de ubi iā exuccus esset: eo relicto, aliū quēpiā ado
lescētulū Cretēsē, bene nūmatū, venata ē, atq; ad
illū descivit. Iā videlicet illū adamabat: atq; is qui
dē credebat, itaq; dinias neglecta nō a Chariclæ
mō, verūetiā ab assentatoribus (nam isti quoq; ad
Cretensē amatorē iā descivierant) abit ad Agato
clē, iam pridē non insciū, quā illi res misere habes
rent. Ac pudesceus quidē initio, tamē exposuit om
nia amorē, egestatē, arrogantiam mulieris, rivalē
Cretensem: in summa, non victurū se se, nisi cū Chari
chlea cōsuetudinē haberet. Ille vero intēpestivū ef
fo ratus id tēporis exprobrare Dinia, quapropter
ex amicis vnū se se non admisisset, sed tum quidē
assentatores suos sibi anteposuisse: dinēdita, quā

Corollæ
ē floribus

vnā habebat in Samo, domo paterna, præcium illi attulit talēta tria, Quæ simulatq; recepisset Dinias haud clām erat chariclææ: rursus subitò formosus factus: rurs⁹ ācilla & literulæ, & expositulatio, quod iā diu sese nō adisset: cōcurrerunt item adūlatores applaudentes, vt viderunt Dinias adhuc esse quod daret. Cū autē pollicitus esset sese venturū ad illā venissētq; primo ferē somno, essētq; intus Demonax Chariclææ maritus: siue quod alioqui persenserat: siue de cōposito, proditiōēq; vxoris (nam utrūq; fertur) exiliēs velut ex insidiis, & attriū iubet occidere, & Diniam comprehendī, ignem ac flagraminitans: neq; nō gladiū tanquā in mœchum educens. Ille porrò reputans quibus in malis esset: vete quopiā de proximo, vt iacebat, arrepto, tū ipsum occidit Demonaclē, in tēpus adiges: tū Chariclæam: atq; hanc quidem non idē vno, verum etiā & vete sæpius, & postea Demonaclis gladio feriens. At famuli interea muti stabant, rei nouitate attoniti. Deinde cōprehendere conati, quum in hos quoq; ferro insuliret, ipsi quidē aufugerunt, Dinias autē clām sese subduxit, tanto patrato facinore. Ea ad aurorā vsq; apud Agathoclem diuersabatur: pariterq; & quæ facta essent reputabant, & quid in posterum esset euenturum, considerabant. Vt autem diluxit, milites aderant, (iam enim res erat diuulgata) comprehensūq; Diniam, nec hunc iam inficiantem homicidium adducunt ad præfectum, qui per id tempus Asiam moderabatur. Hic eū ad Persarum regem remittit. Nec ita multo post relegatus est Dinias in Giaron insulā ex Cycladibus vnā

D. ERAS. INTERPRETE

dānatus a rege, vt ī ea, quoadviueret exularet. Agathocles autē cū reliquis in rebus nunquā abfuerat tū pariter soluit in Italiam, & amicorū vnā ē in iudicium cōitatus, neq; vsquā defuit officio. Porro vbi iā in exiliū profectus est Dinias, ne tū quidē desertus est ab amico. Quin potius ipse suapte spōte damnatus versabatur in Giaro, simulq; cū illo exulē agebat. At quū iam rerum necessariarum omnium

Inter vris inopia laborarent, locans seipsum purpurariis, vnā
natores cum aliis vrinabat, quōdq; hinc partum est referens
sunt puri Diniam alebat. Quin & egrotanti diutissime inser
purarii, uiuit, & vbi vita defunctus est, noluit vnquā in pas
quos græ triam reuerti, verum inibi perseuerauit in insula, pū
ci porphy dori sibi fore ratus, si vel mortuum amicum defera
reis appel isset. Hoc tibi Græci factū amici retulerim, quod
lant. quidē non ita pridē accidit, haud enim scio an an
Sunt ves ni quinq; præterierint, quod Agathocles in Giaro
ro vrinas mortem obiit. T O X A. At vtinam iniuratus ista
tores, qui Mnesippe dixisset, videlicet quo mihi fas esset, eis
à grecis non habere fidem, Adeo Scythicum quendā amī
vquod poi cū Agathoclē istum descripsisti, quin vereor ne quē
no λυμ ης & alium isti similem narres. M N E S. Audi iam &
ται dicū alium Toxari, Euthydicum Chalcid nsem. Retu
tur, à no tūlit autem mihi de hoc Simylus nauclerus Mega
bis natas rensis, adiurans profecto se teste rem factam esse.
tores sub Alebat enim nauigauisse sese ex Italia Arhenas, cir
aquatiles citer Pleiadum occasum, collecticios quosdā hoīes
dicipos vehentē, in his fuisse Euthydicum, vnāq; cū hoc Da
sunt. monē Chalcidensem eiusdem amicū. At natu quis
Vrinari dē eos & quales fuisse, verū Euthydicū valentē, robu
aut est in stūq; Damonē cōtra suppallidū atq; valetudinariū

quasi qui nuper (ut apparebat) ex diuturno morbo caput des-
 reualuisset itaq; ad Siciliamq; feliciter aiebat Simo- nolui-mer
 lus nauigasse ipsos. Ceterum ubi transmissio freti- gique, qd
 in ipso iam Ionio mari nauigarent, tempestate maxi faciut pur-
 mam eis incubuisse. Quid autem attinet multa refer- purari
 re: immaneis quasdam procellas ac sinuosas, cum graui purpuras
 dines, & si quæ alia tempestatum mala? Ut vero iam conquire-
 haud procul abessent à Zacynthio * nuda nauiga- tes in ma-
 tes antena: præterea & funes quosdam trahentes, ri. Rud.
 quo nimirum vim, impetumq; fluctus exciperent: cir- * velis
 citer noctis mediū. Damonē, qui in tanta iactatio- spoliata
 ne nausearet, vomuisse in mare propēdētē. Deinde
 ut cōicio, nate vehementius in eā partē, in qua ille Euthydis
 propendebat, inclinata, simulq; propellente fluctu- cus & Da-
 excidisse eū prono capite in pelagus: neq; nudum mon.
 tamē, videlicet ut misero vel natāre commodē li-
 ceret. Mox itaq; succlamasse quū præfocaretur vixq;
 sese ab undis sustolleret, Porro Euthidicū simulat
 q; adisset (nā forte fortuna nudus in strato tū erat)
 abiectis semet in mare: arreptōq; Damone, qui iam
 deficiebat (diutius enī in ista videri poterant, luna
 scilicet relucente) vnā iuxta illū nasse, ac subleuas-
 se. Ac voluisse quidē illis opitulari sese miseratos
 virorū calamitatē, verū nequisse quod vērō praua
 lido raperentur. Illud tamen fecisse, subera cōpla-
 ra ad illos proiecis- se, tū ex cōtis aliquot ut ab his
 suspensi narent, si quē forte ex eis nanciscerētur
 postremo scāforia quoq; tabulata, quæ quidē erāt
 neutiquā exigua. Cogita iam per deos, quod aliud
 grauius bñuolētiæ documētū quisquā addere queat

D. ERAS. INTERPRETE

in hominem amicum, qui noctu decidisset in mare
 usque adeo læuens, quam communicata morte? Iam
 q; adeo mihi ante oculos pone imminētes procel
 las, fragorē aquæ sese adglomerātis spumā vndiq;
 effervescentem, noctem, ac desperationē. Ad hæc
 illū iam præfocari incipientem, vixq; vndis extan
 tem, manūsq; porrigentē amico: hunc autē incon
 tanter insilientem, simulq; nantem, prorsusq; solli
 citum, ne se prior Damon interiret. Sic enim pro
 fecto cognosces, quod haud ingenerosū hunc quo
 q; amicum, videlicet Euthidicum, retulerim. T O.
 Vtrum perierunt viri Mnesippe, an salus quæpiam
 ex insperato illis contigit? Adeo ego illis non me
 diocriter timui. M. Bono animo es Toxaris, serua
 ti sunt, quin hodiēq; Athenis agunt, ambo philoso
 phæ dantes operam. Nam Simylus ea demū narra
 re poterat, quæ noctu videre licuit, hunc delapsū,
 illum desilientē, simulq; nantes, quatenus per nos
 ætem dabatur aspicere. Porro quæ post hæc accide
 rint, Euthydicus ipsæ narrat, Primum quidē, subera
 quædam forte nactos, suspendisse de his sese, atq;
 ita hæretes fluitasse, sanè quam incōmodè. Deinde
 vbi tabulata cōspexissent, iā sub aurorā annasse, cō
 scensiq; illis commode, deinde nantes appulsi
 Zacynthū. Post hos autē, qui neutiquā mali sunt,
 vt ego quidē autumo, accipe iā tertiū, nihilo istis in
 feriorē. Eudamidas Corinthius Aretæo Corinthio
 & Charixeno Sicyonio, amicis utebatur, & ius qui
 dē opulentis, quū ipse pauperrimus esset. Hic vita
 decedens, testamentū reliquit, alius quidē fortasse
 deridiculum, tibi vero, haud scio, an tale sit appa

Eudamis
 das, aretæ
 us, & cha
 rixenus.

riturū, viro probo, & apud quē amicitia in precio sit, quīq; vel cum prācipuis in ea certare queas. Sic enim in eo scriptum erat: Lego Aretzo quīdem matrē meam alendā, atq; in senectā fouēdā: Charixeno vero filiā meā elocandā cū dote, quāta ab illo maxima dari poterit. Erat autē illi mater anus, ac filiola iam matura nuptiis. Si quid autem interim acciderit alterutri huius quoq; partē (inquit) alter habeto. Huiusmodi lecto testamento, iū qui tenuitatē quidē Eudamidæ nouerat: at amicitia, quæ illi cū his viris intercesserat, ignorabāt, rem pro ludo iocōq; ducebāt. Nemo certe aderat, qui non cū risu discederet, quod eiusmodi hæreditatē Aretzus & Charixenus essent accepturi, felices videlicet, atq; ita aiebāt: Si quidē persoluēt Eudamidæ, superstites etiā ipsi hæreditatē tradēt mortuo. At hæredes, quibus ista erāt legata, vt audierūt, venerūt illico, agnoscentes ratāq; faciētes ea, quæ erāt testamēto mādāta. Itaq; Charixen⁹ quinq; dū taxat dies supstes, diē obiit. Aretzus aut optimus successor fact⁹, tū illius, tū suo ipsius suscepto onere, & matrē alit Eudamidæ, & filiā nō ita pridē elocauit, ex quinq; talētis quæ possidebat, duobus in propriæ filię dotē, duobus in amici filiā erogatis: Ac nuptias ambarū eodē die fieri voluit. Quid tibi Toxaris, Aretzus iste videtur, nūnā leue amicitia argumentū exhibuisse, adita huiusmodi hæreditate, neq; deserto amici sui testamēto: an hūc quoq; in perfectis idoneisq; calculis ponimus, vt sit vnus ē quinq;? T. Et iste quidē egregius, quāquāmequidē Eudamidā multo magis ob fidutiā admira

D. ERAS. INTERPRETE.

rus sum, quæ fuit erga amicos: declarauit enim, quæ
& ipse eadē fuisset facturus erga, illos, tametsi nō
essent ea scripta in testamento, verū ante alios ve-
nisset non scriptus talium hæres. M. Probe dicis.

**Zenos
themis &
Menecra-
tes.**

Sed quartū iam tibi narrabo: Zenothemini Char-
moleum, Massilia oriūdu. Commonstrabatur autē
mihi in Italia, patriæ nomine legatum agenti, vir
decorus, procerus, ac diues, vt apparebat. Abside-
bat illi vxor in rheda iter facienti, quū alioqui des-
formis, tum dimidia nempe dextra corporis parte
manca, alteroq; capta oculo, teterrimū quoddam
& refugiendū terriculū. Deinde quū demirarer, si
decorus ille quū esset, ac venustus, sustineret eiul-
modi mulierē sibi adiunctā: is qui mihi cum com-
monstrabat, causam exponit, quare in id matrimo-
niū iucidisset, nouerat enim cōperte omnia, nam
ipse quoq; Massiliēsis erat. Menecrati (inquit) hu-
ius fœda patri, amicus erat Zenothemis, viro di-
uiti ac honorato, ipse iisdē rebus par. Deinde ali-
quanto post, facultatibus exutus est ex condēna-
tione Menecrates, quo tēpore pariter infamis, &
ad capeffendos magistratus inidoneus est iudica-

**Sexcentū
uiri.**

**Quo pas-
to mul-
tatur cor-
rupti iudi-
ces apud
Massilien-
ses.**

tus à sexcentū viris, tanquā qui sententiā iniquam
pronunciaffet. Ad hūc autē modū, inquit, nos Mas-
silienses multamus, si quis corrupte iudicet. Gra-
tuit itaq; ferebat Menecrates: primū, quod esset
condēnatus: deinde, q̄ ē diuite pauper: postremo,
quod ex nobili repente factus esset infamis, ac
reiectitius. At præter cætera eū ipsa discrucia-
bat si Massilien-
lia iā nubilis, vtpote annos nata decē & octo, quā
ne cū omni quidē patris substantia, quā ante con-

demnationē posse derat, dignatus fuisset quisquā in
 genu⁹ ac pauper facile accipere, quæ tã infelici fue
 rit forma. Quin & cōcidere dicebatur, idq; circa
 lunā crescētē. Hæc vbi apud Zenothemim deplor
 raret, bono, inquit, aio es Menecrates, Neq; enim
 ipse egebis necessarius, & filia tua dignū aliquē suo
 genere sponsū inuenerit. Atq; hæc eloquutus, itas
 tim apprehensa illius dextra, deduxit domū. Ibique
 opes, quæ illi multæ erāt, partit⁹ est cū illo. ac coe
 na parari iussa, cōuiuio accepit amicos, & i his Men
 ecratē, veluti iā ē necessariis cuipiā psuasisset, vt
 puellā in matrimoniū acciperet. Posteaquā autem
 cōuiuū peregerāt, libassentq; diis, tū vero plenum
 illi calicē porrigens: accipe, inquit, Menecrates, à
 genero symbolū affinitatis poculū, nā hodie ductu
 rus sum ego filiā tuam Cydimachā, dotē autem iā
 olim accepi, talenta quinq; & viginti. Illo vero re
 spondente, absit ne feceris, o Zenothemis, nēue
 ipse vsq; adeo insanīā, vt te neglectū, qui & iuue
 nis es, & formosus, cōspiciā cum deformi puella,
 ac debilitata cōiugatū. Hæc, inquā, illo loquente,
 hic sponsam adiunctā tollens, abduxit in thalamū:
 ac paula post prodiit, ea deuirginata, atq; ex eo tē
 pore cum illa viuit, supra modū diligens, & quem
 admodum vides, circūerens eam. Et nō solū non
 pu let matrimoniū, verum etiā perinde atq; gloriās
 de eo, sic ostētat, propterea quod negligit corpo
 ris formā ac fœditatē, ad hæc opes & famā, tantū
 amici rationē habet Menecratis, neq; arbitratur
 eum sexcentū virū sententia deteriorem esse fa
 ctum, quantum ad necessitudinē. Quanquā pro

Concidūt
 ppriē, qui
 morbo ca
 duco tor
 quētur.

D. ERAS. INTERPRETE.

his iam illi gratiam retulit fortuna, ad huc modum. Puellus enim ei formosissimus ex illa deformissima susceptus est. Neque diu est, quod tollens hunc pater intulit in curiam, frondibus oleaginis coronatum, ac pullis amictum, quo plus miserationis auocociliaret. At infans arridebat iudicibus, manibus coplodebat. Itaque curia comota super illo, remisit multa Menecrati, atque ille iam rei, famaeque restitutus est, eiusmodi patrono usus apud iudices. Hac affirmabat Massiliensis Zenotheni amici gratia fecisse, haud mediocria, sicuti vides, neque qualia passim Scythae facit, qui concubinas formosissimas summa cura deligere dicuntur. Restat nobis quintus. Neque vero mihi videor alium quempiam debere dicere, Demetrio Summi praeterito. Nauigasset in Aegyptum Demetrius, una cum Antiphilo Alpeccensi, qui cum illi iam inde a teneris annis fuerat amicitia, atque ephebus ephebo conuixerat, pariterque fuerat eruditus, ipse quidem Cynica disciplinam sequeutus, sub Rhodio illo sophista, Antiphilus vero medendi scientiam exercuerat. At hoc temporis forte profectus fuerat in Aegyptum, ad spectaculum Pyramidum, Memnonisque, Nam audiuerat illas, quae essent sublimes, umbram non iacere: Memnonem autem vocem addere, ex oriente sole. Harum igitur rerum cupiditate adductus Demetrius. videlicet ut Pyramidas intrueretur, ac Memnonem audiret: sextum iam mensem aduerso Nilo nauigabat, relicto Antiphilo, quod is itinere atque aestu defessus esset. Huic autem iterea calamitas incidit, quae singularem quempiam amicum postularet. Nam puer eius ut nomine, ita et patria Syrus, in

Pulla vestis atra & lugubris.

Demetrius & Antiphilus.

*exhibere, è graeco.

Syri nati seruituti.

ta societate cū sacrilegis aliquot, vnā cum illis in Anubis templū irrupit: sublatōq; deo, ad hoc phia Phiala, ge
his aureis duabus, tū caduceo aureo & hoc, neq; nō nus valis.
cynocephalis argenteis, atq; id genus aliis: omnia Quadā
apud Syrū deposuerāt. Deinde forte cōprehensi, vasa ad ca
(capti enim fuerāt, diuidentes nescio quid) rem mini capis
omnem protinus confessi sunt: destrikti in rota, de tis simili
portatīq; venerūt in ædes Antiphili, ibi res furto tudinē fa
sublatas depromebant, sub lectica quadam in abdi bresacta,
to cōditas, Syrus itaq; illico vinctus: vnāq; herus his cyno
huius Antiphilus: atq; is quidem interea dum præ cephalis
ceptorē audit, auulsus. Nec opitulabatur quispiam: designare
quin magis hi qui fuerāt hactenus amici, auersaban videtur:
tur hominē tanquam qui tēplū Anubis sacrilegio quibus ita
compilasset: seseq; impiari credebant, si cū illo bi, effigiatis,
bissent, aut edissent. Porro duo qui reliqui erant gaudebat
pueri, quicquid erat in domo, conuasantes, fuga di Anubis
sceserunt. In vinculis igitur erat miser Antiphilus deus, ni
multum iam temporis: habitus interim omnium, mirū & ip
quantum in carcere erat, sōtiū scelestissimus, Por se canin
rō præfectus carceris aegyptius, homo superstitiosus Sunt &
sus, ratus sese gratum facere deo, atq; illius vlcisci Κυννοκεφ
vices grauis Antiphilo imminebat. Quod si quan λοι homi
do defenderet, affirmans se nihil eiusmodi, patras nes canis
se, impudens habebatur: atq; hoc nomine multo nis capiti
etiam magis erat inuisus. Subegrotabat itaq; iam, bus mon
malēq; hahebat: nec mirū: quippe qui humi cubas strosi
ret, idq; etiā noctu: neq; crura sineres protēdere, quales ar
ligno iclusa: nā per diē catasta stringebatur, altera genteos
manu vincta ferro: at noctu cogebatur totus i vin fuisse i tē
culis esse. Ad hec isuper domicilii pædor ac præso plo Anu-

D. BRAS. INTERPRETE.

bis fatens
dū est, si
de his lo-
quitur Lu-
cianus.
Conuasa
re, expila-
re.
Catasta,
machina
ligna,
qua serui
vincti tes-
nebatur.

catio, multis ibidē vinctis, locūq; angustū premēs-
tib9: adeo vt vix respirarēt: tū ferri stridor, ac som-
nus exiguus, Hæc omnia molesta erant, atq; inro-
leranda: nimirū homini eiusmodi rerū insucto, mi-
nimēq; ad tā durū vitæ genus exercitato, Quā ve-
ro iā deficeret, ac ne cibū quidē capere posset: res
uersa est eadē & Demetri9, nihil dū sciēs eorū quæ
acciderāt. Vt aut cognouerat quo ī loco res esset,
statimq; curriculo ad carcerē venisset: tū quidē ad-
missus nō est: propterea q̃ vesp̃era iā esset: & car-
ceris custos iā dudū oclusis foribus dormiebat,
ministris excubias agere iussis. At mane quā esset
ingressus, multis videlicet precibus admissus, acce-
dēs multo tēpore querebat Antiphilū: quippe ma-
lorū multitudine sic immutatū, vt agnosci nō quis-
ret. Circumiēs igitur, ē vinctis vāūq; contēpla-
batur: eorū more qui familiarū cadauera iā marcis-
da facta, requirūt in stragibus. Quod ni nomē iuis-
set eloquutus, Antiphilū Denomenis filiū: ne lōg-
go quidē tēpore potuisset agnosci quisnā esset, vsq;
adeo præ malis erat trāfiguratus. Vt vero ad vos-
cem agnitā respondisset, atq; adēute illo comā dis-
duxisset: eā à vultu abigens sordidā atq; impexā,
ostēdit sese quis esset, Hic ābo collapsi sunt, oculis
oborta caligine, in tā inopinato spectaculo. Verū
aliquanto post, posteaquā & ipse sibi redditus, &
Antiphilū recipiēs Demetrius, de singulis esset il-
lum diligenter percontatus, bono animo esse ius-
bet. Tum dissecto pallio, dimidiato quidē induit-
tur ipse: reliquū autē illi donat: detractis illi putri-
bus atq; detritis, quibus erat opertus panniculis,

Atq; ex eo die modis omnibus illi aderat : curam eius egens, inserviēsq;. Locans enim sese iis, qui versabatur in portu mercatoribus, à mane ad meridiū vsq; diem, oneribus gestandis non parū lucri faciebat. Deinde ab opere reuersus, mercedis partem carcerario in manū dabat, quo illi mansuetū hunc, ac pacatū redderet. De reliquo autem, in amici curam assatim suppeditabat. Atq; interdū quidē aderat Antiphilo, quo illū consolaretur: vbi vero nox occupasset, pro carceris foribus facto ex herbis thorulo, substratisq; frondibus, acquiescebat. Et in hūc quidem modum aliquandū debebant: vt Demetrius nullo vetante ingrederetur, atq; ob id mitius ferret calamitatem Antiphilus : donec extincto in carcere latrone quopiā: idq; vt putabatur veneno, & custodiæ exactissime obseruaret: neque deinde quisquā admittus in domicilium vinctulis liber. Quas ob res dubius atq; anxius, quā alia via nō pateret, qua liceret amico adesse: adito præfecti collega, seipsum desert, tāquā in irruptione templi Anubis cōmunem operā addidisset. Id simulatq; cōfessus est: abductus est illico in carcerem, ac ductus ad Antiphilū. Nam hoc magnis precibus vix obtinuerat à carcerario, vt proxime Antiphilo, atq; eadem in trabe vinciretur. Hic igitur vel maxime declarauit, quanto in illū fuerit amore, quū sua ipsius incōmoda negligeret, cū & ipse interim ægrotaret: illud autem curæ haberet, quo pacto fieri posset, vt ille & quāplurimū dormiret, & minimū angeretur. Atq; ita cōmode tolerabāt, communicatis inter ipsos malis: donec aliquanto

D. E R A S. I N T E R P R E T E.

post, tale quiddā accidit, quod finē sermō eorū imponeret calamitati Siquidē ē vinctis quispiā, haud scio vnde nactus limā: adiūctis cōiuratis captiuorū plerisq; catenā insecuit, qua seriatim erāt astricti, cyphonibus in hāc insertis, soluitq; oēs. Qui quidē facile trucidatis, quippe paucis custodibus, cōglobati profiliere. Atq; hi quidē illo quō quisq; poterat, dissipati: postea pleriq; sunt cōprehēsi. Porro Demetrius & Antiphilus inibi remanserūt: Syro quoq; retēto, qui iā aufugere parabat. Vt aut diluxisset Aegypti præsēs, cognito quod acciderat, emisit quidē qui illos īsequerētur: accersitis aut iis, qui erant cū Demetrio, soluit à vinculis collaudatos, quod soli nō aufugissent. At illis haud quaquā sat erat, vt hoc titulo dimitterētur. Clamabat aut Demetrius, sibiq; nō mediocribus in rebus iniuriā fieri prætēdebat, si pro maleficis habiti, viderētur vel cōmiseratiōe, vel ob id laudis, quod nō aufugisset, dimitti. In sūma, cōpulēre iudicē, vt causā exactius excuteret. At hic vbi repperit, nihil eos commiseratos, collaudatos illos, Demetriū aut scorsum quosq; admiratus, liberos esse iussit, cōsolans super poena quam tulerant, prætēr ius in vincula coniecti. Quinetiā ābos munere profecutus est, idq; de suo Antiphilū drachmarum decē milibus: bis tātō Demetriū, Ac Antiphilus etiā nunc quidē in Aegypto est, Demetrius aut sua quoq; viginti milia relinquēs amico, cōcessit ī Indiā profectus ad Brachmanas, tantū hoc loquutus Antiphilo, merito sibi iam ignoscendū videri, quod tū ab eo discederet. Neq; enim sibi opus fore pecunia, quoad is pers

seueraret esse, qui erat: videlicet qui possit paucis esse contentus, neque illū amplius egere amico, quippe cui res iam feliciter haberent. Huiusmodi sunt Toxaris amici Græci. Quod ni initio notassēs nos, tās quā qui verbis nos iactarem: idem profecto relaxatus eram tibi cōpures orationes, atque eas egregias, quas Demetrius habuerit in iudicio: quū interim pro seipso nihil respōderet: pro Antiphilo vero lachrymas funderet, atque etiā supplex eēt, totāque cām in sese reciperet, donec Syrus flagris cæsus, ambos eos liberos fecit. Hos igitur paucos ē plurimis, quos mihi primū memoria suggessit, tibi narrauerim præclaros ac firmos amicos. Quod reliquū est, iam decedens à narratione, tibi dicendi partes trado. Tu porro uti Scythas his nō inferiores referas, sed longe præstantiores, tibi ipsi curæ fuerit, siquid de dextra sollicitus es, ne ea tibi præcidatur. Verū oportet strenuū præstare virum. Etenim res quædam vehementer ridicula tibi contigerit, si cum Orestē ac Pyladē admodū sophistice laudaris, pro Scythia dicens, orator ignauus appareas. T O X A. Recte tu quidem Mnesippe: qui quidē ad dicendū etiā exhortaris: perinde quasi nihil sollicitus sis, ne tibi lingua excecetur, victo in narrationibus. Sed iam exordiar nihil quidē quemadmodū tu, verbis phalerans atque exornās (neque enim is Scytharū mos) præsertim quā res ipsæ longe magis loquātur quā verba. Nihil autē eiusmodi expectaueris à nobis cuiusmodi tu cōmemorādo laudibus extulisti: puta si quis sine dote duxerit deformē mulierem: aut si quis amici filix nubēti pecuniolā donauerit, duo talenta: ac per Iouē, si

D. ERAS. INTERPRETE.

quis sponte eat in vincula, quū certo sciat se paulo post esse soluendū. Admodū enim leuia sūt istaneq; quicquā inest in his, vel magni negotii, vel virile quod sit. Cæterū ego tibi referam multas cædes, bellāq; & mortes, amicorū causā susceptas, vt intelligas vestra ista lusum esse, si cū Scythicis conferantur. Neq; tamē isthuc sine causa facitis, Sed merito parua ista miramini: propterea quod non sint vobis admodū graues occasiones declarandæ amicitia, quippe in alta pace vinētibus, Quēadmodū nec ī trāquilitate queas scire, bonus sit gubernator nec ne. Tempestate enim tibi opus tuerit, ad hoc ut dignoscas. At apud nos bella perpetua, & aut inuadimus, alios, aut cedimus inuadētibus, aut vbi forte cōcurrimus, pro pascuis prædāq; pugnamus. Hic potissimū opus ē bonis amicis, eōq; quā firmissime cōstituimus amicitias, sola hæc arma inuicta atq; inexpugnabilia esse iudicātes. Prius autē volo tibi commerare, quo ritu faciamus amicos, non ex poculis, quēadmodum vos neq; siquis æqualis sit aut vicinus: verū vbi strenuū quēpiam virū cōspexerim, quīq; præclara facinora patrare possit, in hūc oēs studio incūbimus, & quod vos in ambiendis cōingitis, id nos in amicis nō grauamus, diu quasi procos agētes, nihilq; nō facientes, ne vcz frustremur amicitia, nene reiecti esse videamur. At vbi iam in amicitias, cæteris repulsis, delectus ē quispiā, protinus cædus initur, ac iusiurandū, quod sit maximū: nimirum & victuros eos pariter, & mortem optaturum, si sit opus, alterum pro altero. Atq; ita facimus. Etenim simulatq; incisis digitis, sanguinem

in calicem ditillauerimus, sumisq; intinctis gladius, ambo pariter admouentes biberimus, non est quicquā quod deinde nos queat dirimere. Admisuntur autē ad huiusmodi fœdera, ad summū tres. Nā qui multis sit amicus: is eo loco habetur apud nos, quo communes istæ atq; adulteræ vxores: arbitamurq; iam non perinde firmā illius amicitiam fore, posteaquā est in plures partes dissecta. Exordiar autē ab his, quæ nuper Dandamis fecit, Dādamis enim hic in conspectu cū Sauromatis, quū esset captiuus abductus eius amicus Amizocas. Quin potius ante tibi iurabo nostrū iusiurandū, quando quidē isthuc initio sū pollicitus. Non enim per Ventum & Acinacē, quicquā mentiturus sum' apud te de Scythicis amicis, MNESP. Equidem tuū iusiurandū haud magnopere desiderabā: proinde recte facis, qui nullum deorum iures. T. Quid tu narras? An non tibi videntur esse dii Vērus & Acinacis? Adhuc te fugit, quod nihil sit maius mortalibus vita ac morte? Per hæc utiq; iuramus, quoties per Vērum & Acinacē iuramus: videlicet per Ventū, tantā quā qui vitæ sit causa: per Acinacem vero, ut qui mortis sit auctor. Marqui si ista idonea causa est: profecto multos alios quoq; deos estis habituri: tales qualisē Acinacis: puta iaculū, lanceā, venenum, funem, atq; his consimilia. Quandoquidem varius est iste deus interitus, atq; innumerabiles aperit vias, quibus ad illū sit aditus. TOXA. Vide quā contentiose nunc, quāq; litigiose isthuc facis: dū medio sermone interpellas me, excutisq; ac di-

Qui multos amat
is meretrix
cihaud ab
similis est
πολιτις
λιν.
Corres
dio per
digressio
nem.
Dandamis & Amizocas.
Acinacis
perficus
gladius.
Ventus.

D. ERAS. INTERPRETE.

sturbas orationem meā. At ipse loquēte te, silentiū agebā. M N E S. Age, nō sum isthuc posthac facturus Toxaris. Et optimo iure obiurgas: quare perge cōfidenter quod restat dicere: perinde quasi nec ad sim dū loqueris, adeo tibi filebo. TOXA. Quartus igitur agebatur dies dādamidī & Amizocæ, ex quo amicitiam inierant, ac mutuū sanguinē pariter biberāt. Venerāt interea in regionē nostrā Sauromatæ, cū equitū decem milibus: peditum autē ter tantū aduenisse ferebatur. Ii nimirū quū in nos irruissent imparatos, neq; expectātes illorum insultū, omnes quidem cedere cogūt, cōplures autē repugnantes occidunt, nonnullos & viuos abducunt, nisi si quis effugerat trans in vltiorē fluminis ripā, vbi nobis dimidiū copiatum, & pars curruū erat. Sic enim id tēporis castra fueramus metati, haud scio quo consilio Archiplanorū, id est, ducū nostrorum, ad utrāq; Tanaidis ripam. Protinus itaq; & prædas abigebant, & captiua abducebant. & tētoria diripiebāt, & curribus potiebantur, atq; iis plerisq; cū viris capteis, & sub oculis nostris concubinas, vxoresq; nostras constuprabāt. Nos porro rem indigne tulimus. At Amizoca quū duceretur (erat enim captus) nominatim inelamauit amicū, misere victus, simulq; calicis & sanguinis cōmonefecit. Quod simulatq; exaudierat Dandamis, nihil etiā cōtatus, spectantibus omnibus, tranauit ad hostes. Ibi Sauromatæ densatis telis irruerunt in illū: iā cōfixuri, nisi succlamasset: **Zirim.** Hoc verbi si quis sonuerit, postea nō interimūt, sed recipiūt, tanquā dudentē se se præcio redimendū. Moxq; ad illorū ducē adductus, reposce

Zirim.

bat amicū: ille redemptionis precium postulabat. Neq; enim prius dimissurū sese, nisi maximū pro illo recepisset. Tum Dādamis: quæ possidebā, inquit ea omnia à vobis direpta sunt: quod siquid ē quod nudus præstare queam, id sum paratus polliceri vobis: & imperato quicquid voles. Et si ita vis, meipsū huius in locū recipe, & abutere ad quodcūq; tibi lubitū erit. Ad hæc Sauromata: Nihil, inquit, opus retinere te: præsertim quum temet dedideris. Quin tu parte eorū quæ possides tradita amicū abducito. Rogat illico Dandamis, quid nā vellet accipere. Ille oculos postulat, Atq; hic protinus exhibuit eruēdos. Deinde vbi essēt exēcti: itaq; precium persolutū esset Sauromatis, recepto Amizoca, reversus ē innitens illi: vnaq; tranātes, incolumes ad nos redierunt. Id factū animū rdebat Scythis omnibus neq; iam victos esse rebantur sese, quū viderent, quod apud nos esset bonorū maximū, id nondum esse abductū ab hostibus, verū superesse egregiā mentē, & in amicos fidē. At idē Sauromatis formidinē non mediocrē incutiebat: reputātibus cū cuiusmodi viris, si se præparassent, essent pugnaturi: tametsi tū quidem ex improviso superassent: proinde sub noctem relictis maxima ex parte pecoribus incēsisq; curribus, fuga sese subdixerūt. Porro Amizoca nō tulit diutius, vt videret ipse, amico cæco Dandamide, sed ipse semet exoculauit. Atq; ita sedēt abo, omniq; honore à populo Schytharū publicitus aluntur. Quid tale Mnesippe vos referre possētis? Etiā si quis tibi donet, vt possis vel decem alios ad istos quinq; adiungere, etiā extra iusiurandū

D. ERAS. INTERPRETE.

si ita vis, vt & multa liceat affingere: At ego tibi re
 nudā exposui. Tu vero si quē talē narrasses, nō sū
 nescius, quātas adornandæ rei gratia phaleras nar
 rationi fueris admixturus: quēadmodū supplicarit
 Dandamis: & quomō sit excæcatus, & quæ dixerit
 & quo pacto redierit, & quēadmodum exceperint
 eū Scythæ, adgratulantes benēq; ominātes, atq; id
 genus alia: cuiusmodi vos ad demulcēdas aures so
 letis artificio quodā addere. Audi igitur & alium
 huic parē Belittam huius/Amizocæ consobrinū. Is
 vt detractū ex equo à leone Basthen amicū cōspe
 xisset: nam forte simul erant in venatu, iamq; leo
 circūplexus illū, iugulo admotus esset, atq; vnguī
 bus laniaret, defiliens & ipse, inuolauit in tergum
 beluæ, reflexitq; in sese prouocās, auertensq; atq;
 inter dentes digitos inferēs, conatus quoad licuit
 Basthen è rictu leonis eximere, donec leo amisso
 illo iā semimortuo, ad Bellitā sese cōuertit, atq; ip
 sum quoq; circūplexus occidit. At ille moriens (nā
 tanto anteuertit) acinacē in leonis pectus defixit.
 Itaq; pariter exanimati sūt oēs, nos autē sepeliuim⁹
 eos duob⁹ aggestis tumulis inter se vicinis: alter o
 amicorū, altero è regione leonis. Iam tertio loco
 tibi referā Mnesippe, Macentæ, Lonchatæ & Arsa
 comæ amicitiam. Hic enim Arlacomas deperibat
 Mazæā Leucanoris filiā, qui regnabat in Bosporo
 tū quū legatione fungeretur super tributo, quod
 Bosporini sēper nobis pendere soliti, id tēporis iā
 mēse vltra diē legitimū distulerant. In conuiuio
 igitur quū Mazæā vidisset procerā atq; decoram
 virginē, amore captus est, grauitérq; discruciabas

Belitta &
 Basthes.

Macētes,
 Lonchas
 thes, & Ar
 lacomas.

tur. Iam itaq; quæ de tributis agebatur, erant transacta: responderatq; illi Rex, cœuiuiq; accipiebat mox illū dimissurus. Est autē mos in Bosphoro, vti proci in cœuiui petat puellas, narrātes quinā sint, quibusq; rebus fræti, decreuerint eas iu matrimonium accipere. Atq; id tēporis forte fortuna multi aderāt in cœuiui proci, reges, ac regū filii, in his erat & Tigrapates, Lazorū princeps, & Adymachus, Mæthlynæ dux, aliq; cū his permulti. Oportet autē vnūquēq; procū, posteaquā exposuit quis sit, & si qua ducia ad abiēdas nuptias accesserit, cœuiui cū reliquis, tacitūq; accubere: Deinde peracto cœuiui, postulata phiala, virū in mensam effundere, atq; sponsam ambire, multum interea collaudantē sese, quo genere, quibus opibus, qua sit potētia. Ad hunc igitur modum cū multi iā libassent, postulassentq; regna & opes cōmemorātes: tandē Arfacomas, postulata phiala, non libauit (neq; enim mos apud nos vinū effundere, quin magis cōtumelia ista esse iudicatur in deum) sed haustum bibens: Da mihi Rex, inquit, filiam tuam Mazæam vxorem, qui multo sum potior istis, quantū ad opes ac possessiones attinet. Leucanore vero admirante (sciebat enim rex pauperē Arfacomā, ac de plebe Scytharū esse) percontanteq; quantū pecorū, aut quātum habes plaustrorū Arfacoma: nā iis rebus vos diuites estis. Imo nec plaustra, inquit, possideo, nec armēta: verū sunt mihi duo amici, honesti probiq; quales alii Scytharū nemini. At tū quidē ista dicēs, risus est, contēptuq; habitus, visusq; temulentus.

Bosphori
norū mos
in ambiē
dis: peten
disq; spon
sis.

Vinum ef
fundere
apud Scy
thas cōtu
meliosum

D. ERAS. INTERPRETE

Mane vero reliquis prælatus est Adyrmachus, iāq; sponsam abdukturus, erat in' Mazotidē ad Machlyenses. Porro Arfacomas domū reuersus, amicis indicat, quēadmodū reiectus esset à Rege, risuiq; habitus in cōuiuio, quū pauper esse putaretur. Atqui dixerā: inquit, illi quantas habere opes, nempe vos ò Lonchata atq; Macenta vestraq; beneuolentiā longe præstare, multoq; firmiorē esse Bosporanos rū opibus, Verum hæc dicentē, me subfannauit, cōtempnitq;, & Adyrmacho scilicet Machlyēsi tradidit asportandā sponsam, quòd aureas phialas se diceret habere decē: præterea currus quaternis sedilibus octoginta: ad hæc omiū bouq; multam copiā. Sic uidelicet antetulit fortibus viris pecorū multitudinē, operosa pocula, & currus grauis. Proinde ò amici, dupliciter excrucior: nā & Mazæam amo & iniuria mihi inter tantū hominū illata, non me diocriter mordet animum meū. Arbitror autē & vos ex æquo iniuria affectos esse. Etenim ad vnū quēq; ē nobis tertia contumeliæ pars pertinebat: si modo ita viuimus, quēadmodū cœpimus quū cōiungeremur: nimirum vt vnus homo simus, iisdem dolētes, iisdēq; gaudentes. Imò, inquit, Lonchates vnusquibet ē nobis totus iniuria afficiebatur, tū quū in te ista fierent. Quomodo igitur (inquit Macentes) his in rebus agemus: Per partes, inquit Lōchates, negociū suscipiamus. atq; ego quidem recipio Arfacomæ me caput apportaturū Leucanoris. Tu vero spōsam ereptā huic adducas oportet. Ita fiat, inquit. At tu Arfacoma, inter hæc (nam his peractis verisimile est exercitu ac bello fore opus hic

mane, quo cōtrahas & appares arma, equos, atque aliarum rerū vim, quantā potes maximam. Facillime autem plurimos adiunxeris: partim quod ipse strenuus, partim quod nobis nō pauci sunt familiares: Maxime vero si desederis in tergo bouis. Hæc ubi placuissent, hic quidē quātū potuit, rectā profectus est in Bosporū, puta Lonchates: alter, id est, Macētes ad Machlyenses, eques vterq;. At Arsacomas domi manēs, & cū æqualibus cōtulit, & ex familiabus vim hoīm armauit. Demū & in tergo bouis desedit. Cōsuetudo autē de sedēdo in tergo bubalo huiusmodi est apud nos. Vbi quis ab alio læs' est, cupitq; vlcisci, neq; par esse pugnae videtur: tū boue immolato, carnes frustulatim cōscisas, igni torret. Dehinc ipse porrecto hūmico rio, sedet in eo: in tergū reductis manibus, more eorū, qui à cubitis vincti sūt. Et hoc quidem apud nos maximū est supplicādi genus. Appositis autem bouis carnibus, adēutibus domesticis: præterea si quis alius velit, quisq; partē sibi sumit, ac dextro pede tergū bouis calcās, pro facultate pollicetur: hic quidē equites præbitorum se quinq; suo pte cibo, suōq; stipendio: ille decē: alius plures: alius armatos pedites quot possit: atq; qui pauperrimus, seipsū duntaxat. Colligitur itaq; in tergo bouis, insgens nonnunquā multitudo. Et huiusmodi quidē exercitus, & certissima fide, cohæret, & hostibus expugnatu difficillimus est: nō aliter, quā si iure iurando esset adactus. Nam in tergum ascendisse, instar iurisiurandi est. Arsacomas igitur in rebus procurandis satagebat: coieruntq; illi equites qui

Sedere in tergo
bōis apud
Scythas.

D. ERAS. INTERPRETE.

dem circiter quinquies mille: tum armati ac pedes
 tes promiscue, vicies mille. At Lóchates vbi igno-
 tus peruenit in Bosporum, Regem adit, tractantē
 quiddam de regni negociis, aitq; venire quidem
 sese publico Scytharū nomine, sed priuatim res ma-
 ximas apportare. Ille vbi dicere insisset: De pu-
 blicis, inquit, negociis, hæc in præsentiarū denun-
 ciant Scythæ: ne vestri pastores in planiciē vsq;
 transgrediantur, sed, intra Trachonē pascant. Cæ-
 terū latrones de quibus expostulatis quod regio-
 nem vestrā incurserint: negant eos publico cōsilio
 emitti, sed priuatim sui, quenq; lucri causa prædari.
 Quod si quis illorū deprehēdatur: tui arbitriū esse
 vt in eos animaduertas. Hæc quidē illi denunciāt,
 At ego tibi indico, grauē in vos insultū futurū ab
 Arfacoma Mariantæ filio, qui nuper legatum egit
 apud te, idq; (opinor) quū filiā tuā postularit, non
 assequutus sit abs te: ob id indignatur, sedetq; in
 tergore taurino septimū iam diē, contractusq; illi
 est exercitus haud exiguus. Audiui (inquit Leucas-
 nor) & ipse, cogivim copiarū i tergū bouis. Quod
 aut aduersum nos cogerentur, quodq; Arfacomas
 huius rei dux esset, id vero me fugerat. Atq; in te,
 inquit Lonchates, hic apparatus cōstituitur. Mihi
 autē inimicus est Arfacomas, grauitérq; fert, quod
 sibi præferat à natu maioribus, & quod i omnibus
 illo videar esse præstantior. Quod si mihi spon-
 deris alterā filiam tuam Barcetim, alioqui nec in di-
 gno vestra affinitate, breui tibi reuersus caput ei⁹
 apportauero. Spondeo Rex inquit, videlicet supra
 modum formidine correptus, propterea quod nō

ignoraret, quam ob causam iratus esset Arsaco-
mas: nimirum ob nuptias, tum & aliâs quoq; me-
tuerit semper Scythas. At Lóchates: Iurato, inquit,
te præstiturum pacta, neq; inficiaturú. Id quum fie-
ret, iâq; resupinatus in cœlum iurare vellet: Absit,
inquit, vt hic, ne quis spectantiú coniiciat, qua gra-
tia iuremus. Quin potius hoc templum Martis in-
gressi, occlusis foribus iusiurandú ædamus, vbi nul-
lus exaudiat. Nam siquid horum inaudierit Arsa-
comas, vereor ne me ante bellú immolet, manu iâ
nunc non parua cinctus. Introcamus, inquit Rex.
Vos aut absistite quàm longissime. Neq; quisquâ
ad templú adeat, quem ego non accersiuero. Pos-
tea quâ igitur ipsi quidem introgressi sunt, satellis-
tes autê procul abstiterút, vibrato gladio, simulq;
altera manu obturato ore, ne vociferaretur, ictum
in pectus adegit. Deinde caput defectú, sub chlamy-
de tenens prodibat, quasi confabulans interim cû
illo, breuîq; sese dicens adfuturum, tanquàm ad ne-
gocii quippiam emitteretur ab illo. Atque ita res
uersus eò, vbi equum vinctum reliquerat, conscen-
so illo, redequitauit in Scythiam. Porro nemo est
cum insequutus: quippe diu ignorantibus Bospori-
nis, quod acciderat, tum vbi rescissent, factiose
de regno decertantibus. Hæc itaq; gessit Lonchas-
tes, præstititq; promissum allato Leucanoris ca-
pite. Porro Macentes in via factus certior super
his, quæ in Bosporo acciderant, peruenit ad Ma-
chlyenses: primusq; illis nuncium attulit de Re-
ge trucidato. At populus, inquit, te Adymache, ge-
ner cum sis, ad regnum vocat. Proinde fac vt ipse

D. ERAS. INTERPRETE.

prior occupans, imperiū arripias, in rebus perturbatis obortus, puella vero te sequatur à tergo in curribus. Facile enim isthoc pacto tibi conciliaberis multitudinem Bosporanorū, vbi Leucanoris filiā conspexerint. Ego porrò non solū Alanus sū, verumetiā sponsæ tuæ cognatus maternus: siquidē nostra ē gente Masterā Leucanor ascivit vxorem. Et nunc tibi adsum, missus à Masteræ fratribus, qui sunt in Alania: denunciātibus vt quāpotes ocylsi me, te recipias in Bosporū, neq; per negligentia cōmittas, vt imperiū ad Eubiotū deueniat, qui tametsi frater nothus est Leucanoris, tamē Scytharū partibus semper fauit, cū Alanis simulcates gerit. Hæc quidem dicebat Macentes. Erat aut eodē cultu, eadēmq; lingua cū Alanis. Cōmune enim horum vtrūq; Alanis cū Scythis, nisi quod nō magnopere comati sunt Alani quēadmodū Scythæ. At Macetes in hoc quoq; illis erat asimilis, videlicet de tonsa coma: quatinus conueniebat Alanū minus esse comatū, quā Scytham. Itaq; his rebus factū est, vt illi fides haberetur, putareturq; Masteræ ac Mazæ cognatus esse. Et nunc, inquit, o Adyrmasche, ad vtrumvis paratus sum: vel proficisci tecum in Bosporum, si velis: vel manere, si sit opus, ac sponsam adducere, isthuc equidē, inquit Adyrmaschus, longe malim, quādoquidem cognatus es, te puellā adducere. Nā si nobiscū vnā proficiscaris in Bosporum, vnū duntaxat equitem numero addideris. Quod si mihi vxorem aduexeris, multorū instar fueris. Atq; ita factū est, & hic quidē iter ingressus est, Macentæ tradens ducendā Mazæam,

quæ virgo etiãdum erat . At ille per diẽ quidem
illam currũ vehibat: verũ vbi nox incubuisset, im-
positam equo (nã id curarat, vt alius quidem eques
sefe consequeretur) tũ insiliens & ipse, nequaquã
deinceps ad Mazotim iter faciebat, sed dessectens
ad mediterraneã, relictis ad dextram Mitræorum
montibus, quũ virginem interim aliquoties inter-
quiescere iussam refocillasset, intra triduũ à Ma-
chlyensibus in Scythiam vsq; permensus est viam:
statimq; equus eius vbi destitisset à cursũ, paulisper
per astans exanimatus est . Porro Macentes Arsa-
comæ Mazæam in manũ dās: Accipe, inquit, à me
quoq; id quod sum pollicitus. At illo ad insperatũ
spectaculũ stupefacto, gratiasq; agente: Desine, in-
quit, Macetes: ac noli me aliũ à teipso putare, nam
mihi profecto gratias agere ob hæc quæ feci, per
inde ē, ac si sinistra mea gratias agat dextræ, quod
vulneratæ sibi subministravit, atq; officiose curã e-
git ægotatis. Ridicula nimirũ & nos fecerimus: si
iamdudũ cõmissi, & quatenus licet in vnũ conflati
magnum adhuc esse credamus, siqua pars nostri offi-
ciose quid egerit pro toto corpore. Etenim pro se
ipso fecit, quũ pars sit totius beneficio adiuti, Atq;
ad hunc quidẽ modũ Arsacomæ gratias, agẽti, Ma-
cetes respõdit. Cæterũ Adymachus vbi sensit insi-
dias, non perrexit ire in Bosporũ: iã enim Eubiotus
rerũ potiebatur accersitus à Sauromatis, apud quos
fuerat diuersatus: verũ in patriã reuersus, cõtractis
ingẽtib; copiis, per mōtuosa irrupit in Scythiam
pauloq; post irruit & Eubiotus, cũ Græcos vnde-
cunq; poterat secũ ducens, tũ Alanos & Sauroma

D. ERAS. INTERPRETE.

tas accersitos, vtrinque vicies millenos. Coniunctis autem copiis, Bubiotus atque Adyrmachus nonaginta milia confecerunt. Atque ex his tertia pars equites sagittarii, nos autem (nam & ipse ad hanc expeditionem contuleram, addens iis, qui in tero gum taurinum conuenerant, equites ad plenum instructos centum) contractis haud multo minus triginta milibus, una cum equitibus operiebamur insultum, ductore Arfacoma. Ut autem admodum pingues uentes illos conspeximus, contraduximus agmen, praemissis in hoste equitibus. Atque ubi iam diu acriter esset pugnatum: tandem cessere nostri, interrupta phalange. Postremo in duo dissectum est uniuersum agmen Scythicum: pars subduxit sese, non omnino palam victa, verum ita fugiebat, ut locum dare videretur: adeo ut Alani ad multum tempus insequi non auderent partem alteram: quae eadem erat imbecillior, cingentes Alani ac Machlyenses, unde quaque caedebant, confertim iaculis emissis, atque sagittis, sic ut vehementer laboraretur a nostris, qui tenebantur obsessi. Et iam plerique arma proiecerant, quorum in numero forte erat Lonchates & Macentes: iamque ambo vulnus acceperant, dum ante alios sese periculis obiciunt, Hic quidem adusto femore, puta Lonchates: Porro Macentes securi sauciato capite, tum conto in humerum impacto, Quod simulatque sensit Arfacomas, quum in altero agmine esset nobiscum: turpe ratus, si desertis amicis non adesset, subditis equo calcaribus, cum clamore in hostes tendere coepit, sublato gladio adeo, ut Machlyenses vim animi non sustinuerint, sed viam illi fecerint, ut transiret.

At ille receptis amicis, tum aduocatis & aliis: impetū fecit in Adyrmachū, impactōq; in ceruicē gladio, adzonā vsq; dissecuit. Quo fuso, dissipata est omnis acies Machlyensīū, paulopost & Alanorū: Deniq; cum his Græci quoque. Atq; ita redintegro prælio, nos superiores extitimus. diūq; sumus insequuti trucidātes, donec nox finem imposuit. Postero die ab hostibus venerunt legati, qui supplices pacē atq; amicitiam orarent. Bosporani duplicatū tributū pensuros sese pollicebantur: Machlyenses obsides daturōs se confirmabant. Alani ita eā inuasionem cōpensaturos sese spondebāt ut Sindianos nostro nō īe vellent aggredi, quibuscū multo iam tēpore nobis fuerat simultas. His de rebus auditis suffragiis, in primis autē Arsacomæ & Lonchatæ: pax inita, duobus illis cuncta pro arbitratu suo moderantibus. Huiusmodi Mnesippe, audent Scythæ amicorum causa facere. M. Tragica prorsus, ô Toxari, fabulīsq; similia. Et propitius sit Acinacis & Ventus, per quos iurasti: si quis ista nō credat, nō admodū reprehendendus esse videatur. T. At vide, vir egregie, ne incredulitas ista ab invidia vestra proficiat. Quanquā non me de terrebis nō habendo fidem, quo minus & alia his cōsimilia referam, quæ nouerim à Scythis esse gesta. M. Tantū ne longū facias, vir optime, neq; vsque adeo admissis, vagīsque vtare sermonibus: ut nunc sursum ac deorsum Scythiā, Machlyanāmq; percurrens: deinde in Bosporū discedens: postremo rediens prorsus abutare silentio meo. T. Parendū tibi & hāc præscribenti legem, dicendūmq;

D. ERAS. INTERPRET S.

paucis, ne fatigeris vnâ nobiscû, audiêdo circûcur
sitâs. Quin magis ausculta, quæ in me ipsû amicus
Sisinnēs Sisinnes noie præstiterit. Quû enim Athenas reli
& Toxaris. &ta patria proficiscerer, idq; cupiditate Græcanica
rû literarû, appulerâ Amastrim Pôticâ. Ea est vrbs
haud procul à Carâbe disita i promôtorio, obuia
iis, qui à Scythia nauigât. Comitabat̃ aut̃ Sisinnes,
mihi à puero amicus. Nos igitur vbi res quasdam
importatas in portu spectassemus, in eûmq; è natui
subduxissemus, emimus, nihil suspicâtes mali, inter
rea fures quidam effracta sera, sustulerût vniuersa,
adeo vt nō reliquerint, quod vel in eû diem sufficere
posset. Ergo quû domû essemus reuersi, cognito
quod acciderat, nō visum est in ius vocare vel
vicinos, qui plures erât, vel hospitē, veriti ne ple
risq; sycophâtæ videremur, si dixissemus nobis ab
aliquo sublatos esse Daricos quadringêtos, tum ve
stium permultû, ad hæc tapetia quædâ, deniq; quic
quid habueramus. Consultabamus igitur hisce de
rebus, quid esset faciûdum, omnium rerum egenis,
idq; in vrbe peregrina. Ac mihi quidem ita visum
est tum temporis, statim demerso in ilia acinace, vi
tam fugere, priusquâ ignauum quippiam, aut indis
gnum esset ferendum, vel fame, vel siti enecto. Cõ
tra Sisinnes consolabatur, obsecrans ne quid tale
facerem. Aiebat enim excogitasse sese, vnde no
bis victus suppeteret. Et eo quidem die baiulân
dis è portu lignis allata mercede victum suppedis
tauit: mane autem obambulans in foro, pompam
quandam aspexit iuuenû (quæadmodû aiebat) ele
gantiam ac strenuorum. Hi nimirum viri lecti,

ut mercede proposita, singulare certamen iniret in tertium diem erant decertaturi. Ergo quum oēs huius negocii cōditiones audisset, accedens ad me Caue posthac inquit, Toxaris, ne teipsū pauperē dixeris. Siquidē tertio abhinc die diuitē te reddidero. Hæc ait atq; interea ægre parato victu, quū iā spectaculū esset institutum, spectabamus & ipsi, et enim assumptū me duxit in theatrū, tanquā ad iucū dū aliquod, nouūq; spectaculū Græcorū. Ergo ubi consedissemus, spectabamus. Ac primo quidē feræ partim iaculis confixæ atq; à canibus agitatz, partim in homines quosdā vinctos emissæ, nocentes quospiā, ita ut coniciebamus. Ut aut prodierunt, qui erāt ad singulare certamen conducti, ac producto iuvene quodā prægrādi, dixisset præco. Si quis quā velit cum hoc singulari certamine, congregi, prodeat in medium, præmium pugnz accepturus drachmarū decē milia. Ibi protinus assurrexit Sissines desilines, polliceturq; se dimicaturū, simulq; poscit arma. Tum acceptā mercedē, decem milia mihi deferēs, in manū dat: Si vicero, inquit, Toxaris, vnā proficiscemur, suppetētq; cōmeatus: sin cecidero, sepulto me, redi rursus in Scythiam. Ego quidem his auditis singultiebam. At ille sumptis armis, reliquū quidē corpus muniuit: at galeam nequaquam imposuit, sed nudo consistens capite pugnat. Et initio quidē ipse vulnus accepit, retorto gladio, succiso poplite, ita ut multū sanguinis deflueret. Ego interim iā metu præmortuus eram. At ille confidentius inuadentē aduersarium obseruans, ferit in pectore, transfigitq;: ita ut protinus

D. ERAS. INT'ERPRETE

ad pedes illius procúberet. Ille fessus & ipse vulnere, mortuo incumbibat: parumq; aberat, quin ipse quoq; efflaret animam. At ego accurrens erexi, animumq; reddidi. Porro vbi dimissus est, iam victor declaratus: sublatum illú, domum deportavi: multumq; temporis curatus à medicis, superuixit quidem, hodiéq; agit apud Scythas, ducta in matrimonium sorore mea, claudus tamen adhuc est ex vulnere. Hæc res Mnesippe non apud Machlyenses, neq; in Alania gesta est: vt testibus careat. & ficta credi queat: verum complures extant Amastriani, qui de pugna Sisinnæ memorant. Finem iam faciã si tibi quinto loco factum Abauchæ retulero. App

Abauchas pulit aliquando Abauchas hic in Borystenensium
& Gyndanes. ciuitatem secum adducens & vxorem: quam vnice diligebat, liberos duos, alterum quidem masculú lactantem: altera vero erat puella septē annos nata. Erat autem peregrinationis comes & huius amicus Gyndanes, atq; is quidem è vulnere laborans quod in via acceperat à latronibus, qui eos fuerát adorti: cú quibus dú pugnaret, ictus est in femore ita vt ne stare quidē posset præ cruciatu. Itaq; non audormiētibus illis (nā forte i coenaculo quodā diuersabātur) ingens ortú est forte incendiú, omniaq; circúclusit, iāq; flāma vndiq; domú circundedit. Ibi experrectus Abauchas, relictis liberis plorantibus, repulsa vxore, quæ inhærebat, iussaq; vt ipsa se se seruet, amico in humeris sublato descendit, per rúpensq; euasit, ita vt nequaquā incēdio læderetur Vxor infantē baiulans consecuta est, monēs puellulam, vt sese cōsequeretur. Ea, vero semiuista, abie

Et ex vlnis infante, vix exiliit ē flamma. Deinde
 puella vnā cum illa veniens, penē & ipsa extincta
 est. Post hæc quū probro obiectaret quispiā Abau
 chæ, quod desertis liberis, atq; vxore, Gyndanem Respon
 extulisset: Imò liberos, inquit, denno parare haud sum homi
 quaquā difficile: tum incertum, an hi boni sint futu ne amico
 ri: porro amicū diu fuerit, priusquam inueniam talē dignum.
 qualis est Gyndanes: cuius amor mihi multis argu
 mentis est exploratus. Dixi Mæsisippe, ē pluribus
 his quinq; propositis, iam tempus est pronuntiari,
 vtri nostrum, aut linguam, aut dexteram oportet
 at amputari. Quis igitur futurus est iudex? M.
 Nemo. Neq; enim constitueramus narrationis ar
 bitrū. Sed scin quid agemus? Quandoquidē in præ
 sentiariū, nullo proposito scopo, sumus iaculati: de
 integro delecto arbitro, alia amicorum paria apud
 illum referamus: deinde vter succubuerit, ei tum
 quidem amputetur, vel mihi lingua, vel tibi dex
 tra. Aut si hoc crudele, quando tu amicitiam ad
 mirari visus es: ego nihilo secius puto, nullam esse
 mortalibus possessionē hac præstantiorem neq;
 pulchriorem: quin ipsi quoq; in vnū copulati, illud
 ap probamus: vt ex hoc die in totā vsq; vitā simus
 amici, vtriq; victores, vtriq; maximis potiti præ
 miis: videlicet pro vnica lingua, vnaq; dextra, bis
 nas vterq; habituri, atq; insuper oculos quoq; qua
 ternos, pedesq; quaternos, in sūma, duplicia omnia
 Biusmodi nāq; quiddā est: cū duo tresq; copulātur
 amici, qualē Geryonē scriptores depingunt, senis
 manibus, ternisq; capitibus hominem. Siquidē (vt
 mea fert opinio) tres illi fuerūt, qui cōmuniter oīa

Geriō tri
 formis.

D. BRAS. INTERPRETE.

gerent: vt dignum est his, qui amicitia coniuncti sunt. TOXA. Probe dicis, atq; ita faciamus. M. Verum neq; sanguine opus est Toxaris, neq; Acinace, qui nobis amicitiam confirmet. Hæc enim confabulatio, & quod eadē amamus, id multo certius calice illo quem bibitis: propterea quod huiusmodi non obligationem, sed animū postulare mihi videntur. TOXA. Placent ista, iamq; amici atq; hospites simus: tu mihi hic in Græcia: ego tibi, si quando in Scythiam perueneris. MNES. Nimirū vt sis sciens, nequaquā me pigeat vel lōgius etiā proficisci, si tales amicos nancisci liceat, qualem esse te Toxari ex tua oratione coniicio.

Christo viuere, Christo commori,
hoc demum est verè amare.

FO. 14. pag. 2. versu 5. scribitur, cyphonib⁹ in hanc insertis, & c. vbi Cyphon ferrū est, quo maleficorum colla inuoluuntur.

